

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

หนังสือพิมพ์มีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวคือ การพาดหัวข่าว การพาดหัวข่าวเป็นการบันทึกข่าวและโฆษณาข่าวเพราะข้อความที่พาดหัวข่าวจะบอกหัวใจหรือสาระสำคัญของข่าวอย่างประหยัดค่าและเวลา เป็นการแสดงเนื้อข่าวที่สั้นที่สุด การเขียนพาดหัวข่าวอาจเขียนเป็นตัวใหญ่ภายในหนึ่งหรือสองสามบรรทัดแล้วแต่ความจำเป็น เพราะพาดหัวข่าวเป็นส่วนที่บอกถึงจุดสำคัญของข่าว และดึงดูดความสนใจในเบื้องต้น (วรรณัท อักษรพงศ์ และคณะ, 2535:54) พาดหัวข่าวเป็นส่วนสำคัญของหนังสือพิมพ์เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน (ปฐมรัตน์ สุชียามานนท์ และคณะ, 2541:39) ถาวร บุญวัฒน์ (2538:121) ให้ความเห็นว่าการกระทำใดก็ตามที่เป็นความอึกทึกครึกโครม เป็นการปลุกให้คนตื่นตื่น เร่งเร้าให้เกิดความสนใจ การกระทำนั้นก็จะได้รับการต้อนรับไม่มากก็น้อย เหมือนการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ที่หยิบเอาประเด็นข่าวมาเรียกร้องความสนใจ รวมทั้งใช้ตัวอักษรพาดหัวข่าวเป็นตัวโตหรือเล็ก ขึ้นอยู่กับความสำคัญของเหตุการณ์ที่ตกเป็นข่าว พาดหัวข่าวนับว่าเป็นส่วนแรกที่จะบอกให้ผู้อ่านทราบหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีข่าวที่น่าสนใจอะไรบ้าง

การที่พาดหัวข่าวเป็นส่วนสำคัญที่ดึงดูดความสนใจผู้อ่านและให้สาระสำคัญของข่าวได้ในทันที พาดหัวข่าวจึงมีลักษณะเฉพาะในรูปแบบการพาดหัวข่าว และภาษาที่ใช้ ถาวร บุญวัฒน์ (2538:128) กล่าวถึงรูปแบบพาดหัวข่าว แม้จะมีการกำหนดรูปแบบการพาดหัวข่าว ไว้หลายรูปแบบแต่รูปแบบการพาดหัวข่าวนั้นกำหนดตายตัวไม่ได้ ประสบการณ์จะช่วยให้เลือกรูปแบบพาดหัวข่าวได้เหมาะสมกับข่าว รูปแบบพาดหัวข่าวจึงมีลักษณะแตกต่างกันตามความสำคัญและความน่าสนใจของข่าว

ภาษาพาดหัวข่าว เป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษ มีหลักการเขียนที่แตกต่างไปจากการเขียนทั่วไป เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม และพยายามใช้คำที่สั้น (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2538:4) ความพิเศษในการเขียนพาดหัวข่าวอยู่ที่การเขียนให้เข้าใจง่าย และบางครั้งต้องเขียนให้ได้ผลทางอารมณ์แก่ผู้อ่าน (กิตติยาวิดี กลั่นเกสรและคณะ, 2541:61) จินตนา ยศสุนทร (2540, อ้างถึงใน ธวัชชัย จารนัย, 2541:68) กล่าวว่าพาดหัวข่าวยากกว่าการเขียนเนื้อข่าวหลายเท่าเพราะความจำกัดถ้อยคำ และเนื้อที่ คำที่ใช้จึงต้องกระชับดึงดูดความสนใจ ขณะที่ สมควร กวียะ (2540, อ้างถึงใน

ธวัชชัย จารณีย์, 2541:68) ได้ให้ความเห็นว่า การพาดหัวข่าว นั้นเป็นนิเทศศิลป์ เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจ ทำให้สารหรือเนื้อหาที่จะส่งความหนักแน่น นอกจากนี้ยังเป็นวารสารศาสตร์ ต้องมีความเป็นวิชาการ ทั้งในส่วนคำ พาดหัว โปรรายข่าวและเนื้อหา

พาดหัวข่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นสำหรับหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ ความบันเทิง การศึกษา และการเมือง การปกครอง ในด้านการเมืองข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดเป็นข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจมาก โดยเฉพาะในช่วงใกล้จะมีการเลือกตั้งหนังสือพิมพ์จะเป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่ทำหน้าที่ส่งข่าวสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองไปยังประชาชน มีการสอดแทรกการวิจารณ์ หรือขุดคุ้ยตีแผ่เบื้องหลังของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ศุภกิจ จงศักดิ์สวัสดิ์, 2539:2)

ผู้วิจัยเห็นว่า พาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความน่าสนใจ ด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การศึกษาพาดหัวข่าวเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้ทราบการใช้ภาษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์มีลักษณะอย่างไร เนื่องจากการใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์มีลักษณะไม่ตายตัว มุ่งสร้างความสนใจและกระตุ้นให้เห็นสาระสำคัญของข่าวเป็นอันดับแรก โดยจะศึกษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2539 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งล่าสุด และศึกษาพาดหัวข่าวดังกล่าวในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เป็นหนังสือพิมพ์ประเภทที่ได้รับความนิยมจากประชาชนโดยทั่วไปในทุกระดับ และนิยมเสนอข่าวเบาเป็นหลัก ข่าวเบา คือ ข่าวที่มีความสำคัญน้อยกว่าข่าวหนัก แต่มักจะได้รับความสนใจจากผู้อ่านมากกว่าได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวลือ โกง ข่าวตลกขบขัน เป็นต้น ข่าวประเภทนี้มักจะเป็นข่าวที่เน้นด้านอารมณ์มากกว่าจะให้ความรู้และการศึกษา ส่วนข่าวหนัก หมายถึง ข่าวที่มีความสำคัญต่อคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งได้แก่ ผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้สังเกต ข่าวประเภทนี้ได้แก่ ข่าวในวงการรัฐบาล การต่างประเทศ การศึกษา แรงงาน ศาสนา เศรษฐกิจ ศาล เป็นต้น (ดร.ฉวี หิรัญรักษ์, 2539:15) การศึกษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539 ในหนังสือพิมพ์ประชานิยมนี้ เพื่อจะแสดงให้เห็นว่าภาษาในการพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งจัดว่าเป็นข่าวหนักนั้นมีลักษณะอย่างไร ซึ่งจะส่งผลให้ทราบถึงลักษณะของภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสาร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประเภทของหนังสือพิมพ์กับการเสนอข่าว

หนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคม ตลอดจนมีบทบาทในการโน้มนำความคิด
ทุก ๆ ด้าน แม้กระทั่งในด้านการเมือง เพราะหนังสือพิมพ์จะชักนำอายุให้ผู้อ่านได้ครุ่นคิดถึงสิ่งที่หนังสือ
พิมพ์เห็นเป็นส่วนสำคัญและเนื่องจากภารกิจของหนังสือพิมพ์เป็นงานด้านสื่อสารระหว่าง
มนุษย์ด้วยกันจึงมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตและจิตใจของมนุษย์อย่างแนบแน่น (ถาวร บุญวัฒน์,
2538:22) หนังสือพิมพ์จะสะท้อนความคิด ความสนใจ ของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในฐานะผู้ส่งสาร
ผู้รับสาร จึงทำให้หนังสือพิมพ์ส่งผลโดยตรงต่อผู้อ่านทั้งทางพฤติกรรมและทัศนคติ ขณะเดียวกัน
ก็ทำให้ทราบถึงทัศนคติ และความสนใจของหนังสือพิมพ์ได้เช่นกัน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ
การเมือง สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2525) ทำวิจัยเรื่อง “การโฆษณาหาเสียงกับพฤติกรรมการเลือกตั้ง”
พบว่าแนวโน้มการหาเสียงด้วยการผ่านสื่อมวลชนจะมีมากขึ้น และเชื่อว่าสื่อมวลชนเป็นสื่อสำคัญที่สุด
ที่สามารถแทรกซึมเข้าไปยังกลุ่มผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ได้สูงมากถึงร้อยละ 95 ของโฆษณาหาเสียง
โดยหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ตามลำดับ นอกจากนี้งาน
วิจัยเรื่อง “เลือกตั้ง 39:เงินสะพัด 20,000 ล้านบาท” ของศูนย์วิจัยกสิกร (2539) พบว่าธุรกิจโรงพิมพ์และสิ่ง
พิมพ์ ธุรกิจโฆษณา โดยธุรกิจโรงพิมพ์และสิ่งพิมพ์มีเม็ดเงินสะพัดคาดว่าไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท จากค่า
ใช้จ่ายของผู้สมัคร 2,130 คน ที่ต้องทำโปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว นามบัตร
สื่อด้านหนังสือพิมพ์ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการรายงานความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ประชาชนให้ความ
สนใจ อีกทั้งยังมีการเจาะลึกวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างละเอียด คาดว่าในช่วงการเลือกตั้งนี้
จะส่งผลให้ยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้นกว่าปกติประมาณร้อยละ 10-15 นั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงความ
สำคัญของหนังสือพิมพ์ในด้านการเผยแพร่ข่าวสาร มาลี บุญศิริพันธ์ (2530:651-652) กล่าวว่า หนังสือ
พิมพ์ที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติในด้านการเสนอข่าว ประกอบไปด้วยความถูกต้อง ความสมดุล ความเป็น
กลาง ความกระชับ ชัดเจน และรวดเร็วรวมไปถึงสื่อเนื้อหา ความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน แต่
เนื่องจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีแนวทาง รูปแบบ และลักษณะการเสนอข่าวต่างกัน

ประมะ ตะเวทิน (2538:75-79) ได้แสดงให้เห็นว่าการจำแนกหนังสือพิมพ์สามารถกระทำ
ได้หลายลักษณะ แต่โดยทั่วไปหนังสือพิมพ์จะแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

- 1) หนังสือพิมพ์ประชานิยมหรือหนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งปริมาณ เป็นหนังสือพิมพ์ที่จำนวน
จำหน่ายมาก เป็นที่นิยมของประชาชน เนื้อหาข่าวเป็นข่าวเร้าอารมณ์เป็น เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าว
ความหายนะ ข่าวเกี่ยวกับความแปลกประหลาด ซึ่งอยู่ในความสนใจ จัดเป็นข่าวเบา ซึ่งสามารถตอบ
สนองความต้องการของผู้อ่านได้ทันที ตัวอย่างหนังสือพิมพ์ประชานิยม ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด
- 2) หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ เป็นหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวหนักซึ่งเป็นข่าวที่มี
ความสำคัญต่อคนกลุ่มใหญ่ อันได้แก่ข่าวการเมืองเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ฯลฯ ซึ่งเป็นข่าวที่

ผู้อ่านต้องมีความรู้และภูมิหลังเหล่านั้น จึงจะสามารถเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทนี้มีจำนวนค่อนข้างจำกัด ยอดจำหน่ายจึงต่ำกว่าประเภทแรก ตัวอย่างหนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ ได้แก่ มติชน สยามรัฐ

ปัจจุบันเริ่มมีการตั้งข้อสังเกตว่าประเภทของหนังสือพิมพ์ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ต้องเสนอข่าวตามแนวทาง หรือกรอบของประเภทหนังสือพิมพ์อย่างเดียว อาจมีการเสนอข่าวในลักษณะที่ตรงกันข้ามก็ได้

ทั้งนี้ปริมาณการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีเนื้อหาข่าวต่างกัน อัญชลี ชัยวพร (2535) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปลักษณ์และเนื้อหาของหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสรุปประเภทของหนังสือพิมพ์ออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

1) หนังสือพิมพ์ที่มีช่วงสัดส่วนเนื้อหาของหน้าหนึ่งระหว่างข่าวหนักเท่ากับร้อยละ 42-50 กับข่าวเบาเท่ากับร้อยละ 50-58 ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์

2) หนังสือพิมพ์ที่มีช่วงสัดส่วนเนื้อหาของหน้าหนึ่งระหว่างข่าวหนักเท่ากับร้อยละ 50-58 กับข่าวเบาเท่ากับร้อยละ 42-50 ได้แก่ ข่าวสด

3) หนังสือพิมพ์ที่มีช่วงสัดส่วนเนื้อหาของหน้าหนึ่งระหว่างข่าวหนักเท่ากับร้อยละ 58-67 กับข่าวเบาเท่ากับร้อยละ 33-42 ได้แก่ ดาวสยาม บ้านเมือง

4) หนังสือพิมพ์ที่มีช่วงสัดส่วนเนื้อหาของหน้าหนึ่งระหว่างข่าวหนักเท่ากับร้อยละ 67-75 กับข่าวเบาเท่ากับร้อยละ 33-42 ได้แก่ มติชน เดลิเมล์

5) หนังสือพิมพ์ที่มีช่วงสัดส่วนเนื้อหาของหน้าหนึ่งระหว่างข่าวหนักเท่ากับร้อยละ 75-84 กับข่าวเบาเท่ากับร้อยละ 16-25 ได้แก่ สยามรัฐ แนวหน้า

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539 หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีบทบาทต่อการให้ข้อมูลข่าวสารในสังคมไทย พิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์ (2539:68) ระบุว่าสื่อมวลชนไทยกลายเป็นส่วนหนึ่งในการเคลื่อนไหวด้านประชาธิปไตยตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 80 การเติบโตของสื่อมวลชนไทยเฟื่องฟูไปตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเสรีภาพทางการเมืองมีมากขึ้นกระทั่งปีพ.ศ. 2539 สื่อมวลชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำได้อย่างเสรี แม้กระทั่งการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกได้ และสนับสนุนให้มีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน

นอกจากนี้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพุทธศักราช 2539 หนังสือแต่ละฉบับได้ให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าว โดยสังเกตได้จากคอลัมน์แมลงวันในไร่ส้ม (2539:68-69) ที่มีเนื้อหากล่าวถึงการเสนอข่าวการเลือกตั้งของหนังสือแต่ละฉบับ ดังนี้

...ข่าวสด มติชน และไทยรัฐ ยุบสภวันศุกร์ที่ 27 กันยายน ก็เปิดหน้าเลือกตั้งในฉบับวันจันทร์ที่ 30 กันยายนทันที วันพุธที่ 2 ตุลาคม ยักษ์ใหญ่เดลินิวส์จึงปิดกาสีบานเย็นปรับหน้า 3 ให้เป็นหน้าเลือกตั้งบ้าง ในฉบับที่ 4 ตุลาคม ไทยรัฐจึงเปิดหน้า 2 จากเดิมเป็นหน้าต่างประเทศเพิ่มหน้าเป็นหน้าเลือกตั้งอีกหน้าปรับเพิ่มคอลัมน์อย่างพรั่งพร้อมชุดใหญ่ เช่นเดียวกับข่าวสดฉบับวันที่ 5 ตุลาคมเปิดหน้าเลือกตั้งเพิ่มอีก 1 หน้า รวมเป็น 2 หน้า เพิ่มคอลัมน์อีกหลายคอลัมน์ ขึ้นมาชนกันแบบคอลัมน์ต่อคอลัมน์...

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากประชาชนในระดับสูง โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม จากการสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายสารสนเทศและสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมียอดพิมพ์จำหน่าย 1,000,000 ฉบับ/วัน จำนวนผู้อ่านวันละประมาณ 2,500,000 คน สราวุธ วัชรพล (อินเทอร์เน็ต),2542 หนังสือพิมพ์เดลินิวส์มียอดพิมพ์จำหน่าย 600,000 ฉบับ/วัน จำนวนผู้อ่านแหล่งข้อมูลไม่ได้ระบุ ประชา เถระกุล(อินเทอร์เน็ต),2542 หนังสือพิมพ์ข่าวสดมียอดจำหน่าย 320,000 ฉบับ/วัน จำนวนผู้อ่านแหล่งข้อมูลไม่ได้ระบุ (ชมฉันทน์ ชำนิประศาสน์,2541:67)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทที่สำคัญในการเสนอข้อมูลข่าวที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน โดยการเสนอข่าวนั้นแตกต่างกันไปตามประเภทของหนังสือพิมพ์ส่งผลให้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับได้รับความนิยมและน่าเชื่อถือต่างกัน ซึ่งอาจเป็นลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับในการเสนอข่าว

2. ภาษาในการพาดหัวข่าว

ส่วนสำคัญของหนังสือพิมพ์อย่างหนึ่งคือพาดหัวข่าว หนังสือพิมพ์มีความแตกต่างไปจากหนังสืออื่น ๆ คือ หนังสือพิมพ์ไม่มีปก หน้าแรกของหนังสือพิมพ์มิได้เรียกว่าปก หากเรียกกันตามลักษณะที่ปรากฏเรียกว่า “ หน้าแรก’ หรือ “หน้าหนึ่ง “ ซึ่งเป็นหน้าที่ผู้อ่านจะเห็นก่อนหน้าใดประกอบไปด้วยส่วนสำคัญอาทิ หัวชื่อหนังสือพิมพ์ พาดหัวข่าวและเนื้อข่าวเป็นต้น พาดหัวข่าวเป็นส่วนดึงดูดความสนใจที่สำคัญส่งผลให้ลักษณะการใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวอาจมีผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยของประชาชนในสังคม ดังที่ประณม จันทิม (2538:9) ได้กล่าวว่า แม้หนังสือพิมพ์จะมีใช้ตำราภาษาไทย มิใช่ครูสอนภาษาไทย แต่หนังสือพิมพ์ก็เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลมากอย่างหนึ่งต่อผู้ใช้ภาษาไทยทั้งประเทศ เนื่องจากในแต่ละวันมีผู้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนมาก ยิ่งในปัจจุบันมีการตีพิมพ์อย่างแพร่หลายเป็นจำนวนมากทั้งจำนวนฉบับและปริมาณการพิมพ์ อีกทั้งภาษาที่นำมาใช้ในการเสนอข่าว

ก็ปรากฏให้เห็นเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนทำให้ผู้อ่านเกิดความคุ้นเคยและซึมซาบภาษาหนังสือพิมพ์ได้อย่างรวดเร็วเพราะฉะนั้นหากภาษาที่นำมาใช้นั้นไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมก็จะเกิดผลเสียแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งอาจจะลอกเลียนแบบหรือนำไปใช้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงมีการตั้งประเด็นในวงการสื่อสารมวลชนดังที่ สมหมาย ปาริจัตต์(2540, อ้างถึงใน ธวัชชัย จารนัย,2541: 69) ตั้งคำถามว่า พาดหัวข่าววิวัฒนาการหรือวิบัติ การพาดหัวข่าวมีวิวัฒนาการมาเรื่อยๆ โดยเฉพาะด้านภาษา จนบางคนมองว่าทำให้เกิดภาษาวิบัติ และไม่แน่ใจเกณฑ์ที่จะใช้วัดว่าภาษาวิบัติหรือไม่ นอกจากนี้ยังได้เสนอความเห็นว่าการต้องมาดูกันว่าจุดประสงค์ที่แท้จริงของการพาดหัวข่าวคือเพื่ออนุรักษ์ภาษาหรือเพื่อสื่อเหตุการณ์ในสังคม แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะพาดหัวข่าวอย่างไรก็ได้ ตามอำเภอใจ จะหยิบคำไหนมาใช้ต้องดูให้รอบคอบ ต้องสุภาพ ไม่หยาบโลน ที่สำคัญตรงตามข้อเท็จจริง ดังจินตนา ยศสุนทร (2540, อ้างถึงใน ธวัชชัย จารนัย,2540:69) กล่าวว่า

...พาดหัวข่าวเป็นสิ่งที่เรียกร้องความสนใจเบื้องต้นจากผู้อ่าน แต่คนทำหน้าที่นี้ต้องแยกแยะให้ชัดเจนว่าคุณค่าความน่าสนใจมีในตัวข่าวหรือสร้างขึ้นเอง เพราะทุกวันนี้หนังสือพิมพ์บางฉบับคิดว่าตัวเองสร้างข่าวให้คนสนใจได้ หน้าที่หนังสือพิมพ์ไม่ใช่การชักชวนให้คนเชื่อในสิ่งที่ตนเขียน หรือมุ่งความสนใจ หน้าที่อันแท้จริงคือเสนอความจริงอย่างมี สัจจะและมีเกียรติ...

การจะเขียนคำพาดหัวข่าวให้บังเกิดผลตามความมุ่งหมาย ควรใช้หลัก การสรุปใจความสำคัญ คือย่อใจความสำคัญของข่าวมาเขียนเพียง 6-8 คำ ให้เรื่องอยู่ในความสนใจของคนในถ้อยคำพาดหัวข่าวต้องมีกริยาอยู่ด้วย เป็นข้อความแน่ชัดไม่ใช่เป็นการกล่าวลอย ๆ คือให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เรื่องอะไร ต้องให้อ่านเข้าใจง่าย จบกระแสดความในตัว (เปลื้อง ณ นคร , 2507:272)รูปประโยคของพาดหัวข่าว โดยปกติประกอบด้วย ประธาน+กริยา+กรรม หรือรูปประโยคไม่มีกรรม บางกรณีอาจเอาคำกริยา หรือกรรมขึ้นมา นำหน้าประโยคก็ได้ มีการใช้เครื่องหมายที่นิยมใช้ได้แก่เครื่องหมายมหัพภาค จุลภาค อัฒประภาค และเครื่องหมายอื่น ๆ พร้อมทั้งมีการแทรกอารมณ์ขัน การเสียดสี การล้อเลียนในข่าว ตลอดจนมีการเขียนตัวเลข ทั้งการเขียนบอกจำนวน และการเขียนบอกบ้านเลขที่ อายุ หน่วย ความเร็ว อุณหภูมิ จะใช้ตัวเลขทั้งสิ้น (กิตติยาดี กลั่นเกษรและคณะ , 2541:61)

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2526:52) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาในการเขียนว่า ภาษาที่จะเป็นสื่อความหมายย่อมประกอบไปด้วยข้อความ ข้อความนั้นเกิดมาจากประโยค ซึ่งนำคำมาเรียงคำให้ได้ความ ข้อความที่จะเป็นสื่อความหมายที่ดีย่อมต้องอาศัยคำ ประโยค ถ้าผู้เขียนไม่รู้จักเลือกคำที่ดีข้อความนั้นก็จะมี

ได้ความหมายตามต้องการ เพราะภาษาเป็นสื่อความนึกคิด การเขียนจึงต้องขึ้นอยู่กับ การเลือกถ้อยคำ การเรียงคำในประโยค ดังนั้นการเขียนพาดหัวข่าวนอกจากจะต้องเข้าหลักการเขียนแล้ว การเลือกใช้ภาษาเพื่อพาดหัวข่าว หรือการ โฆษณาก็มีส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน จำนง วิบูลย์ศรี และ ดวงทิพย์ วรพันธ์(2538, 1-165) ได้วิจัยเรื่อง “ภาษากับมวลชนวิวัฒนาการของภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ไทย” งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาลักษณะภาษาที่ใช้เสนอพาดหัวข่าวและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ข้อเสนอแนะในการใช้ภาษาเพื่อเสนอพาดหัวข่าว ภาษาในหนังสือพิมพ์รายวัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือวิวัฒนาการไปในทิศทางที่ต่างไปจากภาษามาตรฐานมิใช่น้อยและส่งผลต่อเอกลักษณ์ภาษาไทย การใช้คำผิดความหมาย การสะกดการันต์ผิด การใช้คำสรรพนามอันเป็นคำเสียดสีและคำหมิ่นประมาท รวมทั้ง การทับศัพท์และสำนวนต่างประเทศ จึงอาจกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์มีภาษาเฉพาะของตนเอง ทั้งนี้เพราะการที่หนังสือพิมพ์มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและเนื้อที่กล่าวคือ หนังสือพิมพ์จะต้องใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุม สะดุดตา และดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมากกว่าธรรมดา อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การใช้ภาษาหนังสือพิมพ์แตกต่างจากภาษาโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นรูปประโยค ไวยากรณ์ หรือกระทั่งการเลือกใช้คำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเน่งน้อย บุญเนตร(2528)เรื่อง “คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช2521-2525”พบว่า คำที่ใช้ในหนังสือพิมพ์เป็นคำคะนอง อาจมีลักษณะคำเกิดใหม่ คำที่เปลี่ยนเสียงไปจากเดิม คำที่เปลี่ยนความหมาย คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ และคำเลียนวิธีการเปลี่ยนคำตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ภาษาพาดหัวข่าวอาจปรากฏภาษาที่เรียกว่าคำสแลง ในงานวิจัยเรื่อง “คำสแลงในภาษาไทยจากหนังสือรายวัน”ของสุชาดา เทวะผลิน(2531) พบว่าคำสแลงสามารถจำแนกได้สองประเภทคือคำสแลงแท้กับคำสแลงไม่แท้ คำสแลงแท้นั้นมีรูปที่ให้ความหมายเชิงสแลงโดยไม่ต้องพึ่งบริบท และสามารถจำแนกประเภทที่ตามมา คือ คำเปลี่ยนเสียงหรืออักษรวิธี คำพวน คำยืม คำกำหนดให้มีเสียงเลียนธรรมชาติ ส่วนคำสแลงไม่แท้นั้นเกิดจากการนำคำที่ใช้ในภาษาปกติมาใช้ในบริบทแล้วเกิดความหมายใหม่ในเชิงสแลง ซึ่งลักษณะเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อผู้อ่าน ในด้านทัศนคติต่อการ ใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ เกรือวัลย์ ชัยกุล(2535) ทำวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การนำเสนอพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์” ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การใช้คำในหนังสือพิมพ์ไม่เหมาะสม ใช้ผิดหลักภาษา ไม่ควรนำมาเป็นภาษาเขียน ใช้คำศัพท์ผิด และใช้ภาษาหรือสำนวนต่างประเทศ ใช้คำกำกวม หรือคำพูดที่เป็นไปไม่ได้

วิจิตรา พลสิทธิ์ และคณะ(2522) เขียนไว้ใน “การใช้ภาษาไทย” ว่าภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์มีจำกัดว่าเป็นภาษามาตรฐานที่ถูกแบบแผนตามหลักการ ใช้ภาษาไทย กล่าวคือ

- 1) ภาษาหนังสือพิมพ์ใช้ภาษาที่เร้าความสนใจ ไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักภาษา

2) ใช้คำสั้นๆ แต่พยายามให้ได้ความหมายมาก บางครั้งผู้อ่านอาจงงหรือเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้

3) ใช้ภาษาขาดความประณีต ไม่สะสลาย ทั้งนี้ต้องแข่งกับเวลาเพื่อให้ทันจำหน่าย
สุชีลา เตชะภวิวัฒน์พันธ์(2524) ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนักศึกษาวิทยาลัยครุจันทรเกษม”พบว่า ในการเสนอข่าวไม่ควรพาดหัวข่าวให้ตื่นตื่นเกินจริง ด้านภาษาควรปรับปรุงให้ถูกหลักไวยากรณ์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าภาษาในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์จัดได้ว่าเป็นภาษาที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อ่านในเบื้องต้นในพื้นที่จำกัด มีจำนวนถ้อยคำไม่มากนัก ขณะเดียวกันการเสนอข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจัดได้ว่าเป็นข่าวที่ไม่เกิดบ่อยนัก ขึ้นอยู่กับวาระที่กำหนดเนื่องจากกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวไม่สามารถกำหนดวาระได้ อีกทั้งระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งก็มีเวลาจำกัดทำให้การเสนอข่าวมีเวลาจำกัดเช่นกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมในการใช้พาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะภาษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539ของหนังสือพิมพ์ประชานิยม 3 ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ ในด้านคำ รูปแบบและโครงสร้างวลีและประโยค ลีลาการเขียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะภาษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539 ของหนังสือพิมพ์ประชานิยม 3 ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ ในด้านคำ รูปแบบและโครงสร้างวลีและประโยค ลีลาการเขียน
2. เป็นแนวทางและข้อสังเกตในการศึกษาการพาดหัวข่าวประเภทอื่นๆของหนังสือพิมพ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการใช้ภาษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2539 ที่ปรากฏในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยเป็น 4 ลักษณะคือ

1. ภาษา ศึกษาเฉพาะภาษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539 ในด้านคำ วลี ประโยค และลีลาการเขียน
2. ระยะเวลา เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาษาพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ในการเสนอข่าวช่วง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539 จึงกำหนดขอบเวลาเขตการศึกษา ในระยะเวลาก่อนวัน ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 50 วัน คือตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน- 17 พฤศจิกายน 2539
3. หน่วยตัวอย่างในการวิเคราะห์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม จำนวน 3 ชื่อฉบับได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด ซึ่งประชาชนให้ความนิยมอ่านเป็นจำนวนมาก เป็นหน่วยตัวอย่างในการวิจัยเพราะหนังสือพิมพ์รายวันประเภทดังกล่าวเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีจำนวน การผลิตและยอดจำหน่ายในแต่ละวันสูง โดยข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยได้ค้นคว้าและเก็บบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์
4. เนื้อหาข่าวที่จะนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้จะเลือกเฉพาะพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร ปีพ.ศ.2539 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปีพ.ศ.2539 ผู้สมัครรับเลือก ตั้ง พรรคการเมือง และกิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว

วิธีการวิจัย

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล
  - 1.1 สํารวจหนังสือ วิทยานิพนธ์ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะศึกษา
  - 1.2 สุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มตัว อย่างที่ต้องการจะศึกษาไว้ เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างใดที่ตรงกับคุณลักษณะที่กำหนดไว้ ก็นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง หลักโดยทั่วไปของการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในวิจัยครั้งนี้คือ
    - 1.2.1 หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
    - 1.2.2 หนังสือพิมพ์ที่มีปริมาณการผลิตและจำนวนผู้อ่านสูงในแต่ละวัน
    - 1.2.3 หนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยมจากขอบเขตในการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเลือกหนังสือพิมพ์ 3 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด
  - 1.3 รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์การใช้ภาษาพาดหัวข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพ.ศ. 2539 ดังต่อไปนี้
  - 2.1 คำ

- 2.1.1 คำสัมผัสหรือคำซ้ำเสียง
- 2.1.2 คำสแลง
- 2.1.3 คำยืม
- 2.1.4 คำสมญานาม
- 2.1.5.คำย่อและคำตัด
- 2.1.6 สำนวน
- 2.2 ชนิดและโครงสร้างของวลีและประโยค
  - 2.2.1 วลี
  - 2.2.2 ประโยค
- 2.3 ติลาการเขียน
  - 2.3.1 ระดับภาษา
  - 2.3.2 การสรรคำ
- 3. ขั้นตอนสรุปและอภิปรายผลการวิจัย
  - 3.1 สรุปผลการวิจัย
  - 3.2 อภิปรายผลการวิจัย
  - 3.3 ข้อเสนอแนะ